

—≡ Ս Ի Ո Ն ≡—

ԻԶ. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1952

≡ ՅՈՒՆՈՒՆԱՐ-ՓԵՏՐՈՒՆԱՐ ≡

ԹԻԻ 1-2

ՍՐՏԱԳԻՆ ԿՈԶ

ԳԱՂԹԱՇԻԱՐՀԻ ՄԵՐ ԲՈԼՈՐ ԱՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Ժողովուրդ Հայոց

Աղէտի հինգերորդ տարին է որ կը սկսի Ս. Աթոռոյ և անոր հովանիին ապաստանած Պաղեստինի մերազն ժողովուրդին համար: Հակառակ տարուէ տարի շատցող բարի ակնկալութիւններուն և յոյսերուն՝ կացութիւնը կը շարունակէ մնալ անփոփոխ և մեր տնտեսական պայմանները աւելի քան ծանր ու դժնդակ: Մեր ժողովուրդի մէկ հոծ մասը դեռ կը մնայ վանքի պարիսպներէն ներս, մեծաւ մասամբ անզոր՝ և շուարած, նիւթական ու բարոյական օժանդակութեան կարօտ:

Ս. Աթոռոյ կողմէն ի զործ դրուած բոլոր ճիգերը, Իսրայէլի կառավարութեան մօտ, չլրացին ապահովել մեզի վերադարձուած մեր կալուածներու հաշւոյն ամսական շօշափելի և որոշ գումար մը: Անցնող երեք տարիներու ընթացքին մեր բազմաթիւ դիմումներուն իբր արդիւնք մեզի տրուած է միայն 2500 տինար, որ հազիւ մեր մէկ ամսուան ծախքը կ'ապահովէ: Հետեւաբար տնտեսական մեր կարիքը կը շարունակուի նոյն թափով, շուարումի մատնելով Ս. Աթոռոյ վարչութիւնը:

Երախտապարտ ենք անշուշտ սփիւռքի մեր հարազատներուն, որոնք հայու վայել կեցուածքով ցարդ դիմաւորեցին ամենուրեք մեր կարիքը, և պարապ չվերադարձուցին մեր իրենց կարկառուած ձեռքը:

— Երախտադիտութիւն ի սրտէ Հ. Բ. Ը. Միութեան, ազգին կարօտութիւններուն միշտ հաղորդ և օժանդակ այդ Հաստատութեան, որուն ամենահաս և սփոփարար ձեռքին շատ բան կը պարտի Ս. Յակոբեանց Ուխտը և անոր կամարներուն ապաւինած պաղեստինահայութիւնը:

Երախտադիտութիւն Ամերիկայի մեր բոլոր թեմերուն, որոնք ինչպէս միշտ, այս անգամ ևս մեր պէտքը դիմաւորելու կերպին և անոր հասնելու լիաբուն փոյթին մէջ մնացին անդերադանցելի:

Երախտագիտութիւն Եզիպտոսի մեր պատուական արեւակիցներուն, Պաղատաի, Պարսկաստանի, Սիւրիոյ, Լիբանանի, Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Կիպրոսի մեր զաղութներուն, որոնք անտարբեր չմնացին մեր ազազակող պէտքերուն առջև և բերին իրենց կարելի օժանդակութիւնը:

Երախտագիտութիւն անմոռաց յանուն Ս. Աթոռոյ անցեալ ու ներկայ ուխտանուէր սերունդներուն անոնց մանաւանդ՝ որոնք մասնակի նուիրատուութիւններով և սրտաբուխ կտակներով կը ջանան մշտնջենաւորել կրօնական ու ազգային այս Հապտատութեան կեանքը, ի փառս Աստուծոյ և ի մխիթարութիւն և յօգուտ ապագայ սերունդներուն:

Անցնող չորս տարիները ուրախ ու սփոփարար տարիներ չեղան Ս. Աթոռոյ և Պաղեստինի մերայն ժողովուրդին համար: Սակայն մենք հաղորդ մեր ժողովուրդի ցաւին ու կարիքներուն, ըրինք մեր կարելին թեթևացնելու համար անոնց ֆիզիքական ու հոգեկան ցաւերը: Չկրցինք սրբել ամբողջովին արցունքը որբի թարթիչներէն, չկրցինք արգիլել աղէտը վաղահաս մահերուն, չկրցինք լիովին զոհացնել մեզի երկարած ձեռքերը, բայց ապրեցանք մեր երեսի ջուրովը, երբեմն մխիթարուած երբեմն տխուր, համաձայն մեզի պարտադրուած դժնդակ պայմաններուն և մեր հոգին կրծող ցաւերուն:

Ժողովուրդ Հայոց, մեր ճակատագիրը կը ստիպէ մեզի, նորէն այս նոր Տարւոյ սեմին, կրկնել ու երեքնել մեր խնդրանքը արտասահմանի մեր աւելի բախտաւոր արեւակիցներուն, շարունակելու համար իրենց բարիքի գործը, ի նպաստ այս նուիրական Հաստատութեան և անոր հովանիին ներքեւ ապաստան գտած ժողովուրդին, որպէսզի ան ի վիճակի ըլլայ ժամանակուան մը համար ևս կազմակերպելու իր նիւթական և բարոյական զոյութիւնը, մինչև որ բացուին Աստուծոյ ողորմութեան դռները և Ս. Երկիրը գտնէ իր բնականոն կեանքը:

— Մեզի ծանօթ են մեր ժողովուրդին զոհողութեան չափն ու կշիռը այս կարգի աղէտներուն դիմաց: Վստահութիւն ունինք որ յետ այսու ևս սփիւռքի մեր հարազատները չեն թողուր զմեզ անօթութեան ու մերկութեան ողբաճալիքին տակ ու ենթակայ տնտեսական ճնշող հարկադրանքին: Գիտցէք թէ արուեստական մահերը և աղէտները չեն կրնար սպաննել ժողովուրդները, եթէ անոնց չպակար զոհողութեան ոգին և իրարու նեցուկ լինելու բարեյօժարութիւնը:

Պաղեստինի աղէտը չորս տարիներէ ի վեր զրկած է նաև տակաւին մինչև երէկ ինքնաբաւ և հարուստ Երուսաղէմի Ս. Աթոռը իր նիւթական միջոցներէն, որ իբրև նուիրական մէկ ճիւղը Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ և առաջին պատուանդանը մեր Տիրոջ հոգևոր իշխանութեան սրբազան այս քաղաքին մէջ, դարերով իրեն քաշած է հոգիները ջերմեռանդ հաւատացեալներու: Արիւնով և արցունքով ուռած ու փրփրած դարերու ընթացքին Հայ Եկեղեցւոյ Սաղիմական այս Աթոռը մնացած է հաստատուն և անսասան, չնորհիւ Հայ Եկեղեցւոյ տիրանուէր և ուխտապահ զաւակներուն, որոնք իբրև պահակներ Աթոռը շրջապատող Ս. Տեղեաց, և անոնց մէջ մեր ունեցած ազգային իրաւանց, ըրեր են իրենց լաւագոյնը, միշտ վառ պանելով հոգիներու աշտանակին վրայ Աստուծոյ պաշտամունքին լոյսը:

Ահա թէ ինչու Հայ ժողովուրդին սիրտը զիտցած է միշտ բարախել այս նուիրական Աթոռին համար երբ վտանդի տակ է եղած ան: Զոհողութեան

164-98

19363ա

այս ողին գերազոյն առաքինութիւնն է եղած երջանկայիշատակ մեր նախնեաց, և անոր շնորհիւ է որ մենք կրցած ենք ապրիլ մեր դարերը: Թերթեցէք մեր բոլոր եկեղեցիներու և ազգային ու կրթական հաստատութիւններու յիշատակարանները, և դուք պիտի տեսնէք թէ անոնք բոլորը զոյաւորուած են հայ շերմեռանդ ու ազգանուէր այրիներու լուծանքով:

Հայ հաւատացեալներու լուծանքով վառ մնացած է դարերով մեր եկեղեցւոյ կանթեղը, մեր ազգային հաստատութիւններու լոյսն ու ուժը: Կենդանական աշխարհի մէջ վիրաւորուող կենդանին կը լզէ իր վէրքը, զայն բուժելու համար, և կամ լարելով իր բոլոր դիմադրական ուժերը կը ջանայ վտանգէ գերծ պահել իր մարմինն վրայ պատճառուած վէրքը: Նոյնն է պարագան ընկերային և ազգային կեանքին մէջ. առանց վերոյիշեալ սկզբունքին չեն դիմակալուիր վտանգները և չեն բուժուիր աղէտները: Յուերժ օրհնութիւն յիշատակին առնոց՝ որոնք դարերով այնքան իմաստութեամբ և կորովով անօրինած ու ըրած են ամէն ինչ որպէսզի այս Հաստատութիւնն ու Աթոռը կարենայ դիմել միշտ դէպի աւելի լաւագոյնը:

Սակայն կեանքը իր դժուարութիւնները ունի, այսօր լցուած է նորէն այս Հաստատութեան նեղութեան ու չարչարանաց բաժակը, դժբախտութիւնը իր բոլոր ձեւերով իջած նստած է Ս. Աթոռոյ և իր պարիսպներուն ապաւինած մերազն ժողովուրդին վրայ, ու հրաշք է որ ան կը շարունակէ տակաւին ապրիլ ու պահպանել իր արժէքները: Այդ հրաշքին աղբիւրը մէկ կողմէն այս Հաստատութիւնն է, և միւս կողմէն Հայ ժողովուրդը: Առաքինութիւններ՝ որոնք մահէն ու նեղութիւններէն չվախցող և նոյն ատեն իր կեանքին և իրաւունքներուն կառչած ժողովուրդի մը հողին բարացուցականը կը կազմեն:

Յանուն Ս. Յակոբեանց զինուորեալ Միաբանութեան և կարելի միջոցներէ զրկուած վանքաբնակ մերազն ժողովուրդին, նորէն քեզի է որ կը դիմենք, ժողովուրդ Հայոց, քու եկեղեցասէր և ժողովրդանուէր զգացումներուն որ բանաս որբին ու անկարին յաւէտ կարեկից քու սիրտը, կատարելու համար կրօնական ու ազգային նուիրական պարտականութիւնդ:

Տուէ՛ք և թող Տէրը վարձահատոյց ըլլայ ձեզի: Տուէ՛ք, այս կերպ կատարելու համար ձեր պարտականութիւնը երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Աթոռին նկատմամբ, այս անգամ՝ ևս պատեհութիւն տալու համար իրեն, շօշափելի չափով մը վայելել կարենալու համար իր գաւակներէն իրեն ընծեռուած մխիթարութեան արդիւնքը, ի մօտի ունենալով Աւետարանի երբեք չհինցող պատգամը. — թէ զաւաթ մը պաղ շուրն անգամ անվարձ չի մնար:

Եթէ մոռացայց զքեզ երուսաղէմ, ըսած է Սաղմոսերգուն, և դարերէ ի վեր նոյն զգացումով նայիր են բազմաթիւ ազգեր ու սերունդներ այս սրբազան քաղաքին: Հայութեան զգացումը Հայ երուսաղէմին նկատմամբ եղած է աւելի քան սրտազրաւ: Մեր նախնիք տասնըեօթ դարեր քրիստոնէական խորունկ զգացումով նայիր են Սիոնի այս բարձունքին, ուր իր հաւատքին և արեան զինը եղող սրբութիւններ դարերով մնացեր են կանգուն ու յաւերժաթիւ: Վստահ ենք թէ հայուն փորձուած ու տոկուն տոհմասիրութիւնը, թոյլ պիտի չտայ որ աննպաստ ու տրտում այս օրերը որ և է չափով կարենան վտանգել սերունդներու արեան զինը հանդիսացող այս սուրբ ժառանգութիւնը:

Որ և է ժամանակէ աւելի ներկայիս համար արժէք պիտի ունենայ ձեր տուածը այս Հաստատութեան և իր գութին ապաւինած մեր ժողովուրդին համար: Ատենն է որ բովանդակ արտասահմանի Հայութիւնը սիրտ սրտի մօտեցուցած և ձեռք ձեռքի խառնելով, ընէ իր կարելին, փրկելու համար այս Աթոռն ու ժողովուրդը:

Գիտցէք թէ իւրաքանչիւր ձեր լուման, յաճախ զինը վայելքի մը, կը հարիւրապատկուի իր արժէքին մէջ, երբ կը փրկէ մանուկ մը, կը յուսադրէ ծեր մը, կը հագուեցնէ մերկութիւն մը, և ետ կը կանչէ գերեզմանէն ձեր հարազատներէն մին:

Դիչեր կան ձեր մէջ որ չհասկնան թէ ի՞նչ ըսել է տունին մէջ օրերով հաց չունենալը, և լացող երեխային կաթին տեղ արցունք տալը, և չունենալ անհրաժեշտ դեղը մահիճին մէջ՝ զալարուող հիւանդին համար: Գուք բոլորդ որ զաւակներն էք ցելի մը՝ որուն համար նորութիւններ չեն այս կարգի աղէտները, զիտէք նոյնպէս թէ պզտիկ օժանդակութիւն մը ինչ միլիթարութեան աղբիւրներ կրնայ կազմել անոնց համար՝ որոնք անհրաժեշտ պէտք ունին անոր, փրկելու համար զիրենք անստոյգ մահերէ:

Հայու նուիրական պարաքը թող ըլլայ գաղջ և անտարբեր չմնալ ձեր հարազատներու աղաչանքին և պէտքին առջև, և յանուն այս ժողովուրդի մեծագոյն առաքինութեան, որուն շնորհիւ ան կրցած է պահել ինքզինքը դարերով, յանուն մեր սրտառուչ անցեալին և ապագայ երազին, որոնք միշտ վեր են բռներ զմեզ խաւարէն ու կորուստէն, յանուն ապրելու և ապրեցնելու մեր զօրեղ բնազդին, որուն դէմ մեր վրայ ինկող հարուածները փոխանակ զայն չքացնելու, աւելի պայծառ զիտակցութեան են վերածեր զմեզ, մի՛ խնայէք ձեր կարելին, բախտէն զարնուած ձեր արենակիցներուն, որպէսզի չի խռովի մեր ազգային խղճմտանքը: Աստուած որ զթած հայրն է որբոց և կարօտելոց պիտի կշտամբէ զմեզ անտարակոյս, եթէ մենք պահենք մեր սիրտերը անզգած և քարացած, մեր ձեռքերը ունայն և կարկամ՝ մեր հարազատներու կարիքներուն դէմ:

Բացէք ձեր սիրտերը աներկմիտ և առատ, որպէսզի ձեր տուածին կարիքը խորապէս զգացող ձեր հարազատները վայելէն ձեր սէրն ու խնամքը և յաւերժական օրհներգուն ըլլան ձեր անուան ու յիշատակին:

Երանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմութիւն զտցեն: